

Т У К
Др. Иван Кичев Рознов
Музеи

Другарю(ко),

По решение на бюрото на ГК на БКП - Русе,
на 7.II.1967 г. от 8 часа в големия салон на ОК на БКП се
свиква пленум на Градския комитет при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д:

Доклад за състоянието на трудовите ресурси в
град Русе и работата на партийните и стопански ръководства
в предприятията и организациите по тяхното използване.

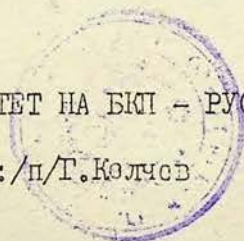
Докл.: др. Кр. Шекеров

Поканвате се да присъствувате на пленума. Тъй
като материалите се раздават предварително, на пленума ще
се премине направо към изказвания.

ПРИЛОЖЕНИЕ: доклада и проекто-решенията

ГРАДСКИ КОМИТЕТ НА БКП - РУСЕ

СЕКРЕТАР: /п/ Г. Колчев

Д О К Л А Д

За състоянието на трудовите ресурси в град Русе
и работата на партийните и стопански ръководства
в предприятията и организациите по тяхното изпол-
зуване

Другари,

В края на 1965 г. се извърши преброяване на населението и жилищния фонд в страната. Бурното развитие на промишлеността допринесе за голямо изменение в ръста на населението в гр. Русе.

Бързото развитие на производителните сили и техническия прогрес в нашата страна предизвикаха разместване на работната сила. Измени се нейният количествен и качествен състав. Усложни се нейното използване; появи се голям недостиг от квалифицирани работници и специалисти и същевременно наличието на значителен брой незаангажирана в производството женска работна сила.

Все по-голяма актуалност придобиват въпросите на трудовите ресурси, което налага към тяхното решаване да се отнасяме с необходимата загриженост. Значението на тези въпроси в следващите години не се намалява, като се има в предвид по-нататъшното развитие на икономиката и преминаването към новата система на ръководство на народното стопанство.

На Деветия конгрес на Партията беше констатирано, че досега в развитието на икономиката доминираха екстензивните фактори — увеличението на производството ставаше за сметка на използване повече работна сила. Сега конгресът постави нова задача; при решаване въпросите на по-нататъшното икономическо развитие на страната да се прилага нов подход — подхода на разкриване и максимално използване на интензивните фактори за икономическия растеж. Ето защо, при разглеждане въпросите на трудовите ресурси трябва да имаме предвид тази постановка.

Ускорените темпове и мащаби, с които се изменя облика на гр. Русе през последните години, налагат необходимостта от изучаване на процесите, обуславящи равнището на ползуване на трудовите ресурси, което ще даде възможност да се набележат и проведат редица мероприятия в това отношение. Във връзка с подготовката на Деветия конгрес на Партията, пленумът на ОК на БКП по пароперативите

до 1970 г. уточни разработки на перспективна програма за развитие на производителните сили във всяко предприятие. Налага се тя да се допълни и разработки за най-рационалното използване на трудовите ресурси.

Възпроизводството на населението в гр. Русе като основа за формирането на трудовите ресурси

Трудовите ресурси на гр. Русе показват един относителен стабилитет изразен в това, че от 76,279 души през 1961 г. достигат 83,117 през 1966 г.

Основната величина, от която се формират трудовите ресурси представлява населението в трудоспособна възраст. Величината на трудоспособното население зависи от мащабите на встъпващите в трудоспособна възраст поколения и от величината на излизащите поколения извън границите на тази възраст.

Проследявайки развитието на трудоспособното население бихме могли да изтъкнем, че населението в трудоспособна възраст за периода 1960-66 г. се задържа на едно удовлетелно равнище между 59.8 и 64.7% или с около 6 пункта по-високо отколкото е равнището общо за страната. Ето данни за възрастовата структура на населението в града в сравнение с някои други градове в страната:

	Под трудоспособна възраст към постоянно-то население	В трудоспособна възраст към постоянно-то население	Над трудоспособна възраст към постоянно-то население
Относителен дял НРБ	25.7	58.2	16.1
Русе	23.6	64.7	11.7
Варна	24.3	64.3	11.4
Бургас	25.1	64.4	10.5
Плевен	24.9	63.8	11.3
Пловдив	25.1	62.7	12.2
Сливен	28.8	60.6	10.6

Данните за състоянието на възрастовия състав на населението на гр. Русе за сега общо взето са благоприятни, като ги сравняваме с тия на други окръжни центрове и страната. Тази благоприятна възрастова структура в известна степен се дължи на обстоятелството, че гр. Русе за периода 1945-65 г. увеличи своето население повече от два пъти и половина. За това нарастване допринесе механическият приривет. Като се има предвид, че най-често се преселват

лица в трудоспособна възраст, ясно е, че миграцията е благоприятствувала за поддържане високо равнище на трудоспособното население в града.

В перспектива у нас се очертава една тенденция до 1970 г. на спадане относителното тегло на трудоспособното население на 58.8%. Това се дължи на обстоятелството, че в границите на трудоспособната възраст ще потъпват все по-малочислени поколения, които са се родили през периода, когато сме имали ниска раждаемост. От това следва извода, че работната сила в града все по-трудно ще се възпроизвежда на собствена основа.

В същото време, от трудоспособна възраст непрекъснато започват да излизат все по-малочислени поколения, родили се през един период, характерен с висока раждаемост и които живеят през времето, когато смъртността, както в страната, така и в града непрекъснато спада. Всичко това води до увеличаване населението над трудоспособна възраст. Очертава се тенденция на застаряване.

Ако сравним равнището на младото поколение с данните общо за страната следва да отбележим, че то е по-ниско с 2-3 пункта. Тази тенденция е същата и в сравнение с други градове, като: Варна, Бургас, Плевен и Сливен. Това показва, че за града този като един важен проблем - въпросът за възпроизводството на населението, а от там и на работната сила.

Непрекъснатото спадане на относителното тегло на населението в трудоспособна възраст ще продължи за още 10-15 години напред, тъй като сме изправени пред един неумолим процес, който не може да бъде изменен. Това е така, защото съставът на поколенията в трудоспособна възраст, който след години ще преминат в трудоспособна такава са на лице и той не може да се измени.

Увеличаване на категорията над трудоспособна възраст и в последствие в трудоспособна може да се постигне само в резултат на повишаване раждаемостта.

Нека да проследим как се е развивала раждаемостта в град Русе - живородени на 1000 жители по години

	1952	1957	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
за Русе	18.8	16.2	15.1	15.5	15.8	15.3	14.6	14.9	14.6
за страната	21.-	17.-	17.8	17.4	16.7	16.4	16.1	15.3

От горните данни ясно личи, един процес на спадане на раждаемостта след 1952 г. За отбелязване е, че равнището на

Решаващото е как ще се справят от тази из страната. Това налага на този въпрос да се обърне и ключително сериозно внимание.

Тревожно е също така значително ниския естествен прирост, който се дължи на ниската раждаемост. Докато 1961 г. той е бил 9.5 през 1965 г. спада на 8.8 и 1966 г. на 8 на 1000 жители. Спадането идва от по-малко родените на 1000 жители, защото смъртността през целия този период се запазва на едно и също равнище. Това са не много благоприятни тенденции от които се вижда, че няма да окажат влияние на нарастване населението в трудоспособна възраст.

През последните 10-15 години България се нарежда на едно от последните места в Европа по раждаемостта, а в миналото това беше обратното. За нас този въпрос изпъква с още по-голяма тревога, защото повече от 15 години сме значително под средния процент за страната. Явно е, че към него ^{не}е обърната с лице цялата наша общественост, не са анализирани причините за това състояние и главно трябва да се набележат мерки, които ще изменят положението. Налага се бюрото на ТК и ИК на ГНС, здравните органи, активът на Отечествения фронт и другите обществени организации на намерят своето място при цялостното му изясняване и провеждането на мероприятия, които ще доведат до неговото постепенно изменение в положителна насока.

Факторите, които обуславят развитието на раждаемостта обикновено се разделят на две групи: социал.икономически и демографски. Най-важните са социал.икономическите фактори. Те до голяма степен обуславят и влиянието на демографските фактори.

Има редица причини, които задържат раждаемостта в града. На първо място влияят нарастващите разходи за издръжката на децата в резултат на повишаване изискванията към работната сила да бъде тя по-образована и квалифицирана. Съществува несъответствие между нарастващите разходи по отглеждане на децата и възможностите за тяхното задоволяване. Това е причина за много от родителите съзнателно да ограничават раждаемостта до едно-две деца. В това отношение се вземат мерки. През 1966 г. влязоха в сила разпоредбите на постановлението на ЦК и МС за увеличение заплатите на работниците и служителите, увеличение на надбавките за деца и новите тарифни условия в предприятията. До 1970 г. доходите на трудещите се ще се увеличат 30%.

Върху раждаемостта оказват влияние и жилищните условия. В нашия град се направи не малко в тая насока. През периода 1960-66 г. са построени 5,228 жилища и 1,200 на стопански начала. Въпреки това, все още в града се чувства голям недостиг на жилища. Необходимо е наред с кооперативното и държавното строителство да се строи и по ведомствен път, за което се изисква по-голяма инициатива от партийните и стопански ръководства на предприятията.

Постоянното нарастване броя на жените в общественото производство изисква да се увеличават детските градини и ясли, а те в града са недостатъчни. Поради това, че няма кой да гледа децата и за да не се прокъсва трудовия стаж на жените, обикновено семействата ограничават раждаемостта.

От проведената анкета през м. декември 1966 г. се установи, че 31.4% от незастите в производството жени не могат да постъпят на работа главно поради това, че няма кой да гледа децата им. Това представлява голяма загуба на обществено ползван труд. Наличните 23 целодневни детски градини и ясли с 2000 места и 1000 полудневни места не могат да задоволят постоянно растящите нужди. Затова сега има над 1100 заявления, а не могат да се приберат децата. В това отношение, наред със средствата, които се отпускат от ГНС за строителство на детски градини и ясли, е необходимо по-големите предприятия, като зав. "Г. Димитров", "Н. Киров", "Ив. Димитров", "Дунавия" и др. да строят такива самостоятелно, а останалите да подпомагат ГНС със средства по силата на 360 МР. Само за 1966 г. за тая цел бяха събрани 68,400 лв. Отзивчивост в това отношение проявиха предприятията: "В. Цискава", което внесе 10,000 лв., "Н. Киров" - 6,000 лв., ККЗ "Ив. Димитров" - 6,000 лв., зав. "Жити" - 4,000 лв. и др. Но не всички ръководства се отзоваха на това важно мероприятие, имаме предвид ГПП "Хранителни стоки", промк. "Приста", в които работят изключително жени, Млечкозавода, "Хр. Ботев", промк. "Дунав", захарна ф-ка, ЛВЗ "В. Коларов", ДЗО, ДАП, кооперативната промишленост и др. Ръководството на зав. "П. Караминчев", по обещателство да строи самостоятелно детска градина, но не само, че не започна, строителство, а и не внесе средства в ГНС. Ние считаме, че не е необходимо да убеждаваме в правотата на това дело другарите Н. Малчев, Д. Ненов, Ст. Гаджанов, Йорд. Антонов, П. Милков, Д. Пантелеев, Тр. Трифонов и др.. Необходимо е да се прояви по-голямо разбиране от партийните и стопански ръководства на предприятията и организациите по тия въпроси. Председателите на ОКНС другарите Хр. Иванов,

Здр. Енчева, Велико-Ненов, Любен Манайков и Генчо Добрев не били настойчиви за събирането на тия средства от всички предприятия. В най-скоро време ще започна сключването на новите КТД за 1967 г. в които трябва да се предвидят средства и за тая цел.

ГК на БКП през 1966 г. проведе специален пленум, който задълбочено разгледа въпросите на ведомственото жилищно строителство и групиране на средствата на предприятията за строителство на детски заведения. Получи се известно раздвижване в някои ръководства по изпълнение решенията на пленума, но то е все още недостатъчно. От посещенията, които направихме в края на 1966 г. в различните министерства и обединения се убедихме, че значителна част от ръководствата на предприятията не са поставили пред тях горните въпроси. В края на годината ние събрахме ръководствата и следва сега те при корекциите да поставят своите искания пред обединенията и съответните министерства. По решенията на пленума определени задачи се възлагаха на ГНС и ОСНС, но и те не са настойчиви пред ръководствата на предприятията. Искаме да обърнем внимание на другарите, че следва да се засмат и изпълнят решенията на пленума на ГК на БКП по социално-битовите въпроси, които имат пряко отношение към проблема на трудовите ресурси.

В тази връзка, искаме да засегнем въпроса за механическото движение на населението. Известно е, че благодарение правилната политика на Партията за индустриализацията на страната, последните 10 години обема на произвежданата продукция се увеличи три пъти. Но на януарското съвещание др. Т. Живков изтъкна, че досега това увеличение на производството е ставало главно за сметка на изпаялването на повече работна сила, на повече материално-енергийни ресурси. Обективно, това е налагала икономическата целесъобразност от известен механичен прирѳет на населението в града през този период. Притокът на население от другите населени места или увеличението на населението на града в резултат на механическото движение следва да се разглежда като един положителен процес. Това е показател за икономическото развитие на града като промишлен център, който се явява притегателна сила за населението от селата. Освен това, през този период, в резултат на внедряване на механизацията в селското стопанство, от кооперативните стопанства се освободи значителна част от трудоспособното население, което намира приложение на своя труд в другите сфери на материалното производство.

През годините на IV-та петилетка 1961-65 г. в гр. Русе са заселени 20,932 души, от които в трудоспособна възраст 14,500. За същото време в отраслите на материалното производство на гр. Русе са разкрити 13,039 работни места. Тяхното задоволяване е ставало по следния начин. От професионално-техническите училища са подготвени 4,750 младежи и девойки, от които 3,500 са останали на работа в предприятията на града. От влизащите в трудоспособна възраст младежи не продължили образованието си, а постъпили на ученически места в предприятията, ежегодно имаме по 300 души - или за 5 години 1500 работници. Заедно с тези, които са завършили проф. техн. у-ща, те възлизат на 5000 души. От незаетото градско население и то главно жени, са приети на работа 1200 работнички. Така, че за периода на IV-та петилетка от наши източници са покрити 6200 работни места. Или за същият период ни са били необходими за попълване на новоразкрити работни места по пътя на механичния прирѣст 6839 души, а фактически са преселени 14,500 в трудоспособна възраст. Вижда се, че миграционната загуба в края на 1965 г. възлиза на 7,460 човека. От това следва извода: Въпреки относително увеличаващия се брой работни места в предприятията и организациите, безразборното привличане на работна сила от вън е съдействувало за големия механичен прирѣст на градското население, а той за увеличение категорията на незаетото население в трудоспособна възраст. През 1966 г. ние ограничихме до минимум механичния прирѣст, като го сведохме за работници, които не могат да се намират в града, главно за строителството, завод "Г. Димитров" - леяри и др. Имаме данни, че заселяните лица са около 1500 души, което говори за ограничаване на този процес. Но и сега се допускат нарушения по набиране и разпределение на работната сила. Ръководствата на ДМЗ "Г. Димитров", "Родона", "Транспред" и др. назначават на работни нежелатели на гр. Русе, без да имат разрешение от ИНС. В резултат на това не може да се обхване и регулира механичния растеж на града, което дава лошо отражение върху ползуването на незаетите трудови ресурси.

Административните ръководства на фабриките и заводите обикновено прибегват до привличане работници от други населени места за такива видове работа, които са по-тежки, поради ниската механизация и съществува най-голямо текучество. Работната сила идваща от селата и нямащи нужната квалификация отначало не е претенциозна към условията на труда, към битовото ѝ осигуряване, а в някои

отношения и в заплащането на труда. Не след дълго обаче, като получат жителство такива работници работили в строителството, в спорта и някои други по-тежки участъци на производството, напускат и преминават на работа в други заводи. Горните предприятия са принудени отново да търсят нови работници и в резултат на което се получава един неоправдан кръговрат.

Всичко това ни въвежда на мисълта, че лошите условия на работа в редица предприятия и трудностите в набирането на работници принуждава ръководствата на същите към набиране на такива извън града, което подсилва механичния прирѣст на градското население. Следователно линията за в бъдеще трябва да бъде - да се придаде високо организиран характер на механичния прирѣст, като се привличат такива категории работници, каквито са действително нужни за някои отрасли на материалното производство, а сме в невъзможност да ги наберем от свободната работна сила в гр. Русе.

Равнище на използване трудовите ресурси

Икономическите и структурни промени настъпили в нашата страна в резултат на нейното планово развитие, съдействуваха за изграждането на нова икономическа структура и организация на градската икономика, за бързото повишаване равнището на заетостта на градското население. Тези промени бяха силно изразени в гр. Русе, където процесът на развитие и усъвършенствуване на икономическата организация е протичал с висока интензивност. В паралелно протичащите процеси - развитието на производителните сили и концентрацията на работна сила се наблюдава тенденция на едно планово развитие в резултат на което той се превърна в един от големите градски промишлени комплекси. Този фактор е от особено важно значение за заетостта на работната сила.

Съществен факт, който обуславя равнището на заетост на градското население, е организацията и структурата на градската икономика. Ефективността на това равнище намира израз в отраслевата структура на заетостта, видно от следните данни:

градско население	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Трудови ресурси	100	100	100	100	100	100
застъп. всичко	76.8	76.2	73.5	75.3	76.5	76.-
застъп. в мат. произв.	65.-	64.1	61.7	64.-	64.4	64.3
в т.ч. промишленост	37.9	37.1	36.5	36.7	35.8	36.3
строителство	5.3	4.6	4.6	4.5	5.6	5.6
транспорт	8.6	8.9	7.9	8.3	8.2	7.7
търг. изкупув.	6.2	6.5	6.2	6.5	6.3	6.2
извън мат. сфера	11.8	12.1	11.8	11.2	12.1	11.7

Структурата на отраслите в гр. Русе е характерна с голямото участие на трудовите ресурси в промишлеността. Този извод става още по-съществен, като се съпостави с динамиката на промишлената заетост на градското население. Макар, че тази заетост, изразена с проценти към цялото население, през съответните години да показва намаление, в същност е налице абсолютно увеличение на заетите лица в отрасъл "промишленост". През 1965 г. в сравнение с 1960 г. заетите в промишлеността нарастват с 8,307 лица. Следователно, ако трябва да се даде оценка за досегашното ползуване на трудовите ресурси на гр. Русе, то на лице е подчертано промишлено ползуване на същите, което е показател, че голяма част от работната сила прилага своя труд в един от най-производителните отрасли на народното стопанство.

Пълна представа за равнището на заетостта на градското население може да се получи по пътя на изучаване промените, които са настъпили в категориите "градско население" видно от приложените данни:

Категории градско население	в % при база 1960 г. = 100					
	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Градско население всичко	100	103	106	113	119	123
Нас. в трудосп. възраст	100	106	110	114	120	122
обществ. заето население	100	103	105	112	119	120
обществ. заето гр. население % към насел. в трудосп. възраст	-	76.9	74.8	73.6	75.9	76.5
за страната	-	76.1	73.4	72.5	74.1	75.-

От данните се вижда, че от гледна точка на численото нарастване на градското население в трудоспособна възраст и обществено заетото градско население се очертават благоприятни тенденции в развитието на главния въпрос, а именно: почти един и същ е темпът в развитието на градското население и населението в трудоспособна възраст. Докато общо населението за периода от 1961-1965 г. се е увеличавало с 23 пункта, населението в трудоспособна възраст с 22 пункта, а общественото заетото с 20 пункта. Така изразените проценти ни дават основания за следното заключение.

Първо - на лице е процес на едно постоянно нарастване на трудоспособния контингент на населението, бързо развиващата се промишленост в града е била условие и важна предпоставка за едно постоянно растящо равнище на икономическа заетост на населението.

Втора – Докато развитието на производителите сили в страната и използването на трудоспособния контингент е протичало паралелно, то фактическото използване на трудоспособното население се откроява неблагоприятна тенденция. Така през разглеждания период общественото заетото градско население в трудоспособна възраст намалява от 76.5% през 1961 г. на 73.6% през 1963, след което до 1965 г. показва незначителен ръст.

Основният въпрос тук си остава създаването на такава икономическа организация, която ще позволи най-рационално да заангажираме трудовите ресурси. Наличието на многостраслева структура при нас благоприятствува по-пълната заетост на работната сила. Но въпреки това динамиката на икономическата заетост на трудовите ресурси в града през последните години е почти на едно и също ниво.

Като съпоставим общественото заетото население към трудоспособното със средните проценти за страната се вижда, че при нас те се движат със значително превишение. Но в сравнение с други градове ние сме далеч по-зле. Например гр. Габрово за 1965 г. общественото заетото градско население към населението в трудоспособна възраст възлиза на 82.5%, а Стара Загора – на 79.5%. Видно е, че икономическата заетост при нас в сравнение с Габрово и Ст. Загора е по-лоша, което се дължи на неравномерното използване на трудовите ресурси по пол. Така например докато през 1965 г. в сравнение с 1964 г. относителното участие на мъжката работна сила нарастна с 13%, то на женската работна сила нарастна само с 9%. Сравнявайки данните за относителния дял на жените в различните отрасли се вижда, че града през 1965 г. е под средния уривен за страната, като се нарежда на 10-то място след Пловдив, Габрово, София, В. Търново, Плевен, Силистра, Хасково, Костенцил и Сливен. Изменението на равнището на заетост на женската работна сила за 1964 г. и 1965 г. за страната, за Русе и някои градове се вижда от следната таблица:

Отрасли	НРБ		Русе		Варна		Пловдив	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965	1964	1965
промишленост	38.2	38.8	38.3	38.6	35.2	35.-	43.5	47.-
строителство	11.-	10.6	9.1	7.9	12.2	10.7	8.7	7.-
транспорт	11.7	12.5	10.8	12.4	10.8	13.-	11.-	12.1
съобщения	45.5	47.1	47.3	50.2	50.7	51.8	45.1	46.4
стокооборот	46.3	47.2	50.3	52.5	48.8	54.2	49.4	47.-
ком. бит. о-во	36.5	36.7	45.1	44.5	50.7	56.7	36.3	31.8
просвета култура	62.4	62.5	62.4	61.6	66.2	67.5	64.-	63.-

здравоспазване	69,3	68,8	69,8	69,--	68,9	71,--	70,--	67,7
фин. кредит	63,5	66,3	62,2	63,7	65,3	64,--	59,8	62,6
управление	28,3	29,4	28,7	30,6	33,5	34,3	29,5	30
всичко:	33,9	39,--	38,--	37,3	37,7	38,2	40,6	40,8

Характерното в развитието на производителните сили на града е, че то е станало в насока изискваща приложение повече на мъжката работна сила и по-малко на женска. В резултат на това се създадоха предпоставки за една по-пълна заетост на непрекъснато увеличаващия се мъжки контингент за сметка на една сравнително по-ниска икономическа заетост на жените, които в града нарастват с почти същите темпове, с каквито нарастват и контингентът на трудоспособните мъже.

Данните показват, че при нас женската заетост намалява от 38 на 37,3% докато за страната, за Варна и Пловдив има увеличение на женската заетост. В промишлеността женската заетост при нас е 38,6%, за Пловдив тя е 47%, а за страната - 38,8%. Повишението на заетостта на жените сме отбелязвали в промишлеността, транспорта, съобщенията, стокооборота, финансите и управленческия апарат, докато в строителството, комунално-битовото обслужване, просветата и здравоспазващите отбелязваме намаляване.

Съпоставянето на отделните промишлени предприятия в зависимост от това, какво е съотношението на ползуване на мъжка и женска работна ръка показва, че около 74% от тях са с производства и дейности изискващи подчертано мъжки труд и само 26 са предприятията, които изискват повече женски труд. Анализът на женската заетост при отделни промишлени предприятия за периода 1962-64 г. показва, че е налице едно изключително нарастване броя на жените в предприятията. Едва от 1963 г. са пристигли над 1900 жени във връзка с разширяване на шивашката промишленост; главно разширението на "Ард." изграждането на проми. "Приста" и разширението на ширпотреба в завод "П. Карамичев".

В непосредствена връзка с женската заетост е сезонното ползуване на труда на жените. Сезонното ползуване на женските трудови ресурси означава за разширяването на голямо количество обществения труд. Предприятията с типична сезонна заетост на територията на гр. Русе са ДЗК "Дунавия", ДМ "Булгарилед", захарна ф-ка. За осигуряване работата на тези предприятия през върховите моменти на тяхната производствена дейност им са необходими работници и т. предимно жени. При условията на работа в консервната промишленост тези жени биват трудово заинтересовани в най-добрия случай не могат

от 4-5 месеца през годината. През останалото работно време същите остават обществено незаети. При това положение, изниква въпросът, как да се организира работата на предприятията, че да се намали сезонното ползуване на женския труд в тях. Тук възможностите са преди всичко в продължаване цикъла на производствения процес, като се създават съответни хладилни площи за запазване на суровините.

Във връзка с подготовката на пленума ГК изясни картината с незаетото население. От извършената проверка в града към 1.XII.1966 г. има 8,842 човека в трудоспособна възраст незаети в производството.

Сред незаетото население на града се извърши анкета за възрастовия състав, образователното равнище, причините поради които не работят и други. Анкетата обхваща незаетото в общественото производство население в трудоспособна възраст от 16 - 55 г. за жените и от 16 - 60 г. за мъжете - без учащите се с критичен момент 1.XII.1966 г.

Получените данни от анкетата потвърждават направените досега изводи: например преобладаващата част от незаетото население 89.7% или 7,950 са жени, а само 10.3% мъже. Като се изключат мъжете от 40-60 г., младите трудоспособни мъже незаети в общественото производство имат незначителен дял.

От всички незаети жени 52.7% са в най-добрата си трудова възраст - до 40 години имат сравнително дълъг предстоящ трудов живот.

Групировката на незаетото население по степен на образование показва, че 65% от незаетите имат завършено начално и основно образование. От тук и извода, че поради ниската степен на образование, евентуалното приличане на тая група от незаетото население, трябва да се предшества от тяхната предварителна квалификация. От незаетите 9% имат завършено средно специално образование - най-вече - медицински сестри, модиколаборанти, завършили техникума по облекло, обществено хранене и др. Досега висок е процентът на завършилите средно образование - 14.6%, това са предимно девойки и жени, които предпочитат работа в административния апарат, или без смени в сферата на материалното производство с оглед техните задължения в семейството. Незначителен е броят на завършилите по-висше и висше образование - най-вече пенсионирани преди 60 г. на мъжете, респективно - 55 за жените.

На въпроса по какви причини не работят 24% от незаетите посочват липса на работа и 31,4% гледани на малки деца. От всички анкетирани само 4% смятат, че доходите постъпващи в семейството са такива, че на тях не се налага да работят. Високият процент на жените заети с гледане на малки деца красноречиво говори, че времето от детски заведения в града е недостатъчна. Трябва да подчертаем и това, че твърде е висок процента на жените, които са работили, а сега не работят по здравословни причини. Тук се налага извода, че е необходимо още по-голямо внимание на механизацията и автоматизацията на производствените процеси за облекчаване трудът особено на жените работнички. От особена полза биха били по-зацълбочени изследвания на специалисти – медици, хигиенисти, психолози и социолози по тия въпроси.

От всички анкетирани 58% са отговорили, че желаят да постъпят веднага на работа, като най-много от тях издвигват желание да работят на постоянна целодневна работа, а само 9,5% от всички незаети са пожелали да постъпят на полудневна работа, или да получат надомна работа. Само 6,6% от незаетите към 1.XII.1966 г. през годината са работили временно в сезонни предприятия, или са замествали по чл.64 от КТ.

Последният въпрос от анкетата се отнася до броя на членовете от семейството, броя на работещите и лицата на издръжка в семейството. Разработката на данните показва, че семействата се състоят средно от 3-4 члена, а работи само един. Фактически на издръжка на един работещ остават 2-3 члена от семейството.

От изнесеното следва, да се направи извода, че въпросът за заетостта на женската работна сила при нас остава открит. Какво трябва да се направи? Свободният женски труд може да намери приложение в строителството, в извършване на някои по-леки дейности на хаспелите, паромешалните, стъклопоставяне, паркетчийство, бояджийство, мозайчни работи и др. Въпреки, че недостигат работници, проявява се известен консерватизъм по приемането на жените в строителните организации, което е видно от по-ниския процент жени в сравнение със страната. За II-то шестмесечие на 1966 г. от СМРТ са приети едва 17 жени на работа, а в ДСО – 71, което е крайно недостатъчно. Докато в СССР относителния дял на жените е към 25%, то при нас той е едва 8%. Задача на партийните и съюзански ръководства в строителните организации е да механизират още повече строителните работи

Все още има работни места и длъжности определени за жени, а се заемат от мъже, като например в отрасъл "търговия", "промишленост" и др. В системата на търговията 375 места се заемат от мъже, а те са определени за жени. Защо дрударите Петър Друмев, Димитър Попов, Димитър Ненов и др. не изпълняват разпореденията на МО. Слаб е контролът по този въпрос и от отделите "Труд и работна заплата" при ОНС и ГНС.

Макар и в по-малко размери такива случаи има и в редица промишлени предприятия. В зав. "Жити" – 23 места, "Комунални услуги" – 8, промк. "Дунав" – 3 и др. определени за жени се заемат от мъже. Общо за града те се набират около 800 места.

Не се прояви достатъчно разбиране по този въпрос от някои ръководители. Така например ръководството на ДФЗ "Мелнични машини" на длъжността хронометражист назначава мъж, от ГНС се нарежда да бъде освободена длъжността и се заеме от жена, но директора др. Иванов, за да не изпълни нареждането трансформира длъжността в снабдител по производството. Председателя на ОКС др. Мичо Тинков, по нареждане от ГНС освободи от длъжността магазинер един мъж и двама началник складове – места определени за жени, но в последствие на същите длъжности отново назначава мъже. Подобно е положението и в ДАП. Др. Димитър Пантелеев на длъжност магазинер, определена за жена, назначава мъж.

Такива примери могат да се посочат и в други предприятия. При всички случаи се проявява стремеж от ръководителите да отбягват назначаването на жени, като изтъкват най-различни причини. Партийните организации не се занимават с тези въпроси, не упражняват контрол как се изпълняват правителствените документи, относно заангажирането на женския труд.

Необходимо е стопанските ръководства на предприятията и партийните комитети и бюро да изпълнят докрай разпоредение № 30 на МО. Стрктно да се спазва утвърдения списък за длъжностите и работните места, където трябва да се назначават жени на работа, да се проведат практически мероприятия по изпълнението на задължителните нормативи за относителния дял на жените спрямо общия брой на персонала, утвърден от ИК на ОНС с протокол № 15 от 20.XII.1966г.

Нужно е да се проведат мероприятия по разкриване на производствени дейности от партийните и стопански ръководства в строителството, търговията, комунално-битовите предприятия, здравеопазването и просветата, за привлечане на повече жени на работа в тях

отрасли и извън материалната сфера.

Нужно е по-нататък развитието на различните отрасли да става още по-организирано, така, че те да дадат възможност за по-пълно ангажиране на мъжката и женска работна сила, с оглед на това в близките години на незастите жени да бъде осигурена работна сила. В тази връзка трябва да се мотивира искане за изграждане на предприятия с приложение предимно на женски труд, за да се създаде работа на жените, които сега не работят.

Перспективи в развитието на производителните сили на града до 1970 г. и потребността от работна сила

Решенията на Деветия конгрес на Партията са проникнати от принципно ново направление в развитието на нашата икономика. Необходимо е да се извърши поврат от екстензивно към интензивно развитие на народното стопанство. Само този път на развитие ще позволи да се ускори темпа на растежа на националния доход на глава от населението и се достигне равнището на напредналите в икономическо отношение страни.

Според перспективния план общата промишлена продукция за 1970 г. ще надхвърли два пъти достигнатото ниво за 1965 г. Високият темп на развитие на промишлените отрасли и другите предприятия на градската икономика поставят с още по-голяма острота въпроса за ефективното използване на наличните трудови ресурси с оглед задоволяване потребността от работна ръка. Достигнатото използване на трудови ресурси на настоящия етап от развитието на икономиката на град Русе е недостатъчно с оглед изискванията, поставени на Деветия конгрес.

По перспективния план до 1970 г. производителността на труда на работниците ще нарастне с 80% спрямо достигнатото през 1965 г. Предвиденият прирост на общата промишлена продукция ще се получи предимно за сметка на увеличаване производителността на труда или икономическото развитие на града ще върви по интензивен път.

Въпреки очертаващата се тенденция за развитието на икономиката по интензивен път ще бъде нужна допълнителна работна сила по отрасли за периода 1967-70 г. и за 1967 г.

Ето данни в това отношение:

Отрасли	Необходими допълнително работници	
	1967 г.	За периода 1976-70 г.
Промисленост	1266	5896
Строителство	600	1400
Транспорт и съобщения	140	450
Търговия и МТС	80	310
Извън материалната сфера	100	250
Всичко:	2186	8306

Данните показват, че в промишлените отрасли и извън сферата на материалното производство до 1970 г. ще бъдат разкрити допълнително общо около 8,306 места и длъжности, от които 3000 подходящи за заемане от жени. Това не е малко, като се има предвид, че за страната са 400 х. места. То ще промени структурата на ползване на работната сила по пол. Относителният дял на заетите жени за промишлеността ще се повиши от 38.6 през 1965 г. на 46.4% през 1970 г. Независимо от очертаната тенденция в развитието на икономиката на града, приръста в обема на промишлената продукция да се осигури предимно за сметка на увеличаване на производителността на труда, през 1967 г. възниква допълнителната потребност от работници за около 2,186 души.

Нека да разгледаме какви са перспективите за задоволяване тези допълнителни нужди от работна сила и какви са нашите възможности за това.

Следната таблица ни дава данни по този въпрос:

Източници	1967 г.	1967-70 г.
I. От собствени ресурси на града	1600	7300
в т.ч. 1. Естествен прирост	600	2800
2. Незасто население	600	3000
3. Разместване от предприятията	400	1500
II. Чрез прихождано		
1. Микрорайон - Русе	586	1006
Всичко:	2186	8306

Анализът на данните показва, че за 1967 г. 78% от необходимата работна сила ще задоволим със собствени ресурси. За периода 1967-70 г. близо 85% от необходимата работна сила има възможност да бъде задоволена от наши ресурси. Допълнителната потребност от трудови ресурси за 1967 г. и за периода до 1970 г.

представлява до 20% от необходимото ни общо количество, които ще задоволяване по пътя на привличане на такива от микрорайона край град Русе, чрез прехождане и от други населени места. Една значителна част от нужната работна сила ще се задоволява по пътя на механичния растеж. Считаме, че малкия механичен прирѣст не е в противоречие с нуждите на непрекъснатия растеж на производителните сили.

Чрез какви форми ще стане задоволяване на тези нужди?

Основната форма, която задоволява нуждите на предприятията и организациите с квалифицирана работна сила са професионално-техническите училища. През 1967 г. ще завършат 1100 младежи и девойки, които към 980 ще останат на работа в предприятията по придобитата в училище специалност. Останалите 120 ученици ще продължат образованието си или отиват на работа в други населени места (индустриална химия, техн.по облекло, обществено хранене и др.). Нуждите на предприятията са малко по-големи и подготвените кадри от проф.техн.у-ща са крайно недостатъчни. Например още през 1967 г. за нашата промишленост са нужни леяри и формовчици - 100 души, шлесери и монтьори - 390, ковачи - 80, стругари - 150, оксигенисти - 90, строители - 500 и др. Съществуващата мрежа от професионални училища ще подготви оксигенисти - 20, леяри - 20, шлесери - 100 и др. Ясно е, че за сега проф.техн.у-ща не могат да отговорят на тези нужди.

В гр.Русе от завършващите осми клас ученици, само 12.4% постъпват в проф.техн.у-ща. За страната този процент е 37, в Унгария - 60, ГДР - 68 (при тях това е основният източник за подготовка на работна сила). През 1970 г. съгласно Директивите по петгодишния план за страната този процент трябва да се увеличи на 60, а самите училища да задоволяват 75% от нуждите на предприятията с квалифицирана работна ръка. Вижда се, че професионалното образование при нас не е поставено в зависимост от потребностите на различните отрасли и крайна недостатъчно задоволява същите с квалифицирани работници.

Ето защо ще бъде необходимо пленумът да натовари бюрата и съответните органи в съвета до края на учебната година да направят цялостна преценка на състоянието и перспективата на проф.техн.образование, като се мотивира съответно предложението до М-вот на просветата за разкриване нови паралелки или увеличаване на съществуващите с оглед по-добре да се задоволят нуждите на различните отрасли от квалифицирана работна сила.

На второ място, задоволяване нуждите от работна сила ще стане от свободните мъже и жени в трудоспособна възраст. Макар при тях да преобладава женската работна ръка, във всяко предприятие може да се намерят начини за такова целесъобразно разместване, щото да се приеме допълнително женска работна сила. Дошло е време, според нас, да се заангажират тези неизползувани трудови ресурси и ръководствата на предприятията трябва да се насочат към тях. За нейното привличане те не бива да чакат и да разчитат само на обяви във вестника. Нужно е да се отиде в самите домове на хората, да се поговори с тях, да се проучи каква е тяхната квалификация, за каква работа са годни. След това в самото предприятие да се организират школи или курсове за придобиване на квалификация. При такъв внимателен подход от страна на ръководствата на предприятията голяма част от неработещите ще изявят желание и ще се включат в материалното производство. ИНС – бюроето за професионално ориентирване, ГК на ОФ и кварталните партийни организации трябва да оказват най-активна помощ при решаването на тази задача.

На трето място – важен източник за попълване плановата потребност от работна сила е освобождаващата се такава от самите предприятия. Известно е, че бързия технически прогрес и високата производителност на труда налягат някои предприятия независимо от увеличаване обема на производството да се освободи част от работната сила. В перспектива това явление ще нараства, защото в развитието на икономиката ще доминират интензивните фактори.

С оглед на това, и за да се осигури по-ефективно използване на трудовите ресурси, МС прие постановление № 3 от 20.1.т.г. с което държавата поема грижата за осигуряване освободените работници през периода, докато се преквалифицират и бъдат изпратени на друга подходяща работа. С това постановление се задължават Министерствата, ведомствата и ръководствата на предприятията при внедряване нова техника и технология, на по-прогресивна организация на труда да освобождават работници, но то да става организирано, като се вземат мерки за тяхната преквалификация и настаняване на работа в други отрасли.

Това налага необходимостта на територията на гр. Русе в края на всяка година организирано да стане разместване на оная работна сила, която за дадено предприятие е излишна, а за друго е необходима. Задача на отделите към ОНС и ИНС е да обхванат и насочат това движение и своевременно да се устройват на нова ра-

Същата работнищата и работниците. В такъв случай тези работни-
е важен източник за попълване новоразкритите работни места. Нужно
е от страна на ръководствата на предприятията да се подхожда вним-
мателно към тия работници, бързо да се устройват на друга работа,
да се проведат курсове за тяхната преквалификация, за да могат на
новата месторабота да прилагат пълноценно своя труд.

Четвърто - последен източник е привличането на работна
ръка от близките на града села чрез преходване. Смятаме, че раз-
витието на икономиката на гр. Русе налага част от нуждите на пром-
леността, строителството и транспорта да се задоволяват с трудови
ресурси от вън, поради липса на такива в града. Една част от тия
работници, идващи от вън, ще постъпят посредством проф. техн. у-ща,
защото повече от учениците се набират от селата, а остават на
работа в промишлените предприятия на град Русе.

Във връзка с този въпрос стои проблемът за създаването
около град Русе на микрорайон. Най-голямо предимство от създаване-
то на такъв микрорайон е, че с излизането на работа в града тези хо-
ра не увеличават механичния приръст, защото семействата им оста-
ват да живеят в селата, а те ще работят чрез преходване. Осигури-
ване на работа на населението от селата на микрорайона ще даде
възможност да се използва съществуващия жилищен фонд в тях. БНБ
ще може да отпусне краткосрочни заеми за жилищно строителство,
което ще облекчи голямата жилищна криза в града.

Във всички по-големи градове на Съветския съюз, ГДР и др.
се създават такива микрорайони, но трябва да се реши въпросът с
пятищата и транспорта. Това е преди всичко условието, за да се раз-
вие микрорайона. Тук става дума не за транспортиране въобще, а за
такъв транспорт, който да осигурява извозването на работниците
предприятията, където работи, в продължение на 30 минути. За да
стане това, всички селища от микрорайона трябва да бъдат свързани
с центъра, с пряка автомобилна линия. Считаме, че ДАП - Русе има
възможност да организира такъв транспорт.

Това ще улесни да се развият и благоустроят селищата от
микрорайона край Русе, в които ще се създадат добри условия за
живее на хората. За тази цел ГНС трябва да подработи предложението
за микрорайона край гр. Русе и се внесе за утвърждаване в Министер-
ския съвет.

Другари, важен елемент на трудовите ресурси са висшите и
средни специалисти. Подготовката на квалифицирани кадри и тяхното
рационално използване съдейства за бързото развитие на произво-
дителните сили.

*5. мобилизират всички фирми в района на железницата - това
е първото условие за работни кадри за 3 работни дни*

Към края на 1966 г. в промишлеността и другите отрасли на гр. Русе са заети 1692 души с висше образование, от които 778 икономисти, 453 машинни инженери, 97 инженер-химици, 104 строителни инженери, 87 електроинженери, 18 души текстилни инженери и 41 архитекти. Това не означава, че града е задоволен напълно със специалисти с висше образование. Нуждата от специалисти с висше образование в някои отрасли е доста голяма. Докато в машиностроене, химия, енергодобив, хранително-вкусова промишленост и строителството нуждите за специалисти с висше образование сравнително по-добре са задоволени, трувожно е за отраслите текстил, шивашка промишленост. В текстилната промишленост има само 11 инженери, шивашката – нито един, полиграфия – нито един, за ж.п. транспорт – 7 и автомобилен – 2 инженери, Окръжната станция на съобщенията – само 1. В местната промишленост има 3 инженери, а в кооперативната няма такива. Не е по-добро положението и със специалистите-икономисти, броят на които е също недостатъчен. Така, че наситеността на различните отрасли с висши специалисти не е еднаква. Правейки оценка по този въпрос искаме да кажем, че другарите Тодор Радков, Димитър Пантелесев, Михаил Гешев, Николай Тотев, Никола Банчев, Трифон Трифонов и др. от дълги години са ръководители на предприятия, но не се засмат енергично да решат този важен въпрос за отраслите в които работят.

През последните две години броят на висшите специалисти в отраслите на материалното производство нарастна със 169 души. Положителното в този прирѣст е това, че две трети от него – 66% е за сметка на инженеро-техническите специалисти и 20% за икономическите специалисти.

Данните на възрастовия състав на специалистите с висше образование към края на 1966 г. показват, че е най-голяма групата на тях на възраст от 25–35 години – 43%. Тя е следвана от групата между 35–45 г. равняваща се на 38%. Тази възрастова структура е благоприятна и показва, че в огромното си болшинство специалистите с висше образование са в най-производителната си възраст.

В отраслите на материалното производство са заети 5955 средни техници и завършили проф. тухн. у-ща общо 4000 души. В сравнение с 1964 г. средните специалисти бележат един рѣст от 936 бр. и то предимно в отраслите машиностроене, металообработване, енергодобив и химия.

Относителното тегло на тези специалисти е все още недостатъчно в текстилната промишленост, където имаме едва 5.66%, полиграфическата промишленост — 5.32%, хранително-вкусова — 8.20%. Партийните и стопански ръководства трябва да насочат вниманието си за привличане на повече средни специалисти. Сега по новите щатни разписания длъжностите са определени за висше и средно образование и има възможност на дадената длъжност да се издигат средни специалисти, които имат добра квалификация и подготовка.

Искаме да обърнем внимание на пленума, че една значителна част от средните специалисти в размер на 19% не работят по специалността си. Такива са завършили техникум по зърносъхранение — 58%, техникум по облекло — 68%, селскостопанския техникум — 39% и др. Наляга се отделите "Просвета", "Труд и работна сила" да направят преценка за приемане на ученици в тия техникуми и съответно да се намалят паралелките, а се увеличат в други, където има по-голяма нужда за средни специалисти. Също така трябва да се обърне внимание, че в предприятията и организациите трябва да се приемат средни специалисти по съответната специалност.

Наляга се за в бъдеще по-добре да се определя мястото и ролята на специалистите с висше и средно образование. Специалистите с висше образование трябва да се насочват главно в конструкторските и технологическите отдели, базите за техническо развитие, където се разработват проблемите свързани с внедряването на новата техника и технология и ускоряване на техническия прогрес, а не да се използват като диспечери преки изпълнителски кадри. Специалистите със средно образование трябва да се устройват като помощници на тия с висше образование по практическата работа и приложение на новите методи и форми на производствена дейност. Освен това, на тях трябва да се повери непосредственото ръководство на производството като ръководители на омени, участъци и др.

Извънредно много нарастна ролята на тези кадри при преминаването по новата система на ръководство. Тия въпроси трябва да стоят на постоянно внимание на партийните и стопански ръководства. Да не се чака да им се изпращат само по разпределение специалисти, но да изпращат степендианти и проявяване инициатива в стремеж на ведомствени жилища, с което ще се привлекат и задържат по-голям брой такива при тях.

Перспективата до 1970 г. у нас е уточнена. Задачата е своевременно да се преустроят училищата, а приемът в тях да се

26

способами с действителните нужди на предприятията и организациите в града. Правилно е т. да влизат в договорни отношения с училищата за подготовката на необходимите им кадри.

ж

ж

ж

С оглед задоголяване нуждите от работници, в строителните организации и някои други предприятия със сезонен характер на производството, ИК на ОНС ежегодно одобрява план за организирано набиране на работна сила. Така например през 1966 г. при план 693 работници за ДСО изпълнение^{то} 792 -- т.е. толкова се явили на работа, а са работили най-много до един месец. В резултат за това средно-годишната заетост е по-малка отколкото фактическият отчет на плана. Причината за това е, че ТКЗС в окръга не подполюряват планираните работници. Същевременно ръководствата на ДСО недостатъчно осигурява условия и предпоставки за една по-пълна заетост на тия работници, от където би могла да се увеличи заработката им. Обикновено се искат нови работници, но не се провеждат практически мероприятия за зацържането им. През 1964 г. са приети за жители на града 933 строителни работници, а през 1965 г. -- 1210. Голям брой от тези работници, след като получат жителство напускат строителната организация и влизат в други предприятия на града. Ръководството на строителната организация не взема своевременно мерки да се потърси отговорност от тях, включително да се приложи и санкцията за отнемане на жителството им.

В промишлените предприятия на гр. Русе за 1966 г. са пристигли 19,509 работници и служители и освободени 16,798 такива. Като изключим от тях 2500 сезонни такива, това представлява 46% от общия брой на заетите. В строителните организации са пристигли 5087 и напуснали 5031 работника, т.е., колкото са пристигли, толкова са напуснали.

Особено голямо е текучеството в някои цехове и предприятия, като: лезярния цех на ДЗ "Г. Димитров" -- 54%, подинкованото отделение на зав. "Жити" -- 57%, цеха за алуминиев сулфат на ДЗ "Л. Таджер" -- над 100%, долнирното отделение на ДМП "9-ти септември" и др., където на всеки три месеца се сменят работниците. На пленума на ГК на БКП по социално-битовите въпроси през миналата година беше отразена критика на ръководствата на горните предприятия и бяха задължени да подобрят условията на труда в тия помещения,

но положението и сега не се е изменило. Голямо е текучеството и в Завода за мелнични машини -- 74%, ТПК "Мир" -- 63%, СМРТ -- 53%, Тримесред -- 45%, "Юта" -- 41%, "В. Пискова" -- 34% и др. спрямо общия брой на работниците. Очевидно ръководствата на горните предприятия не си дават достатъчно сметка, какво голямо отражение дава това на производителността на труда и качеството на продукцията.

За текучеството допринася и това, че някои ръководители с обещания на по-високи разряди и повече пари привличат работници от други предприятия. Например строител IV-ти разряд от ДСО, без да е освободен и без трудова книжка е назначен V-ти разряд в Градско благоустройство. Тримесредни работници от район смесено строителство не са освободени, но се назначават в ЛВЗ "В. Коларов". Стругар VI-ти разряд от ЛВЗ "В. Коларов" -- също неосвободен и без трудова книжка е назначен в зав. "И. Киров" (след като не му се дава обещания по-висок разряд и от тук напуска). Може да се посочат и други подобни примери. Явно, че ръководителите на горните предприятия др. Райчо Петров, Стоян Гаджанов, Димитър Аврамов и др. не се считат с издадените нормативни актове в нашата страна, а и ООПБ и ОКПС не се намесват да сложат ред по тия въпроси.

Анализът на причините на текучеството показва, че голяма част от работниците преминават в други предприятия, поради по-високо заплащане на труда. Налице са големи несъответствия във вътрешно-заводското и междуотраслово регулиране на работната заплата. Така например в ДФЗ "Мелнични машини" средната работна заплата на един работник е 323 лева за тримесечието, което е по-високо от ДФЗ "Г. Димитров" -- 302 лв., "И. Киров" -- 278 лв., "Жити" -- 297 и т.н.

За голямото текучество на женската работна ръка оказва влияние и тримесечния режим на работа в предприятията с типична женска заетост. В текстилните предприятия на града стои проблема за намаляване на нощните смени, където технологическият процес е непрекъснат. Съществува подчертан стремеж у жените да не навлизат в тия отрасли, понеже трудно се съчетават функциите им на домакини и възпитателки на децата с тримесечната работа. Всичко това налага стопанските ръководства, партийните комитети и бюра; профсъюзите да се обърнат с лице към този проблем своевременно да проучат опита за намаляване нощните смени в текстилните предприятия "1-ви май" -- Варна и "В. Коларов" -- Габрово и го внедрят в нашите. Намаляването на нощните смени ще направи по-привлекателна професията на текстилката.

Партийните и стопански ръководства на предприятията нима са безсилни да сложат ред в това отношение, да се провеждат мероприятия, които ще намалят текучеството. Ясно е, че те не се задълбочават да изучат причините, които подтикват една значителна част от работниците да сменят по няколко пъти на годината предприятият където работят.

Окръжният съвет на профсъюзите и председателите на ОКПС не водят борба за намаляване текучеството, не се води възпитателна работа от профорганизациите сред колективите насочена към стабилизиране на работниците в предприятията. Тези факти на голямо текучество на работниците и служителите трябва да вдигнат в трезво освен ръководствата на предприятията и другарите от окръжните комитети на профсъюзите, да се разкрият причините за това и проведат мероприятия за подобряване трудовите и битови условия, които ще намалят текучеството.

Нужно е партийните, профсъюзни и комсомолски организации, административните и стопански ръководства да набележат мерки за работа с тези категории работници с цел да се засилва постоянството им. Трябва да се запознаят с условията на работа, квалификацията им, какво възнаграждение получават, каква механизация може да се внедри и др. Със задружни усилия може да се преодолее тази слабост. Това ще бъде извънредно голяма предпоставка за насочване голям брой жени в производства и дейности, където поради по-тежките условия на работа се предпочита да се привличат мъже.

Сериозна критика на това състояние на работата с трудовите ресурси носят отделите "Труд и работна заплата" при ОНС с началник др. Ховсепян и бюро за професионално ориентиране при ГНС с началник Васил Станчев. Те не осъществяваха близък контрол по спазването на нормативните актове издадени от Партията и правителството по въпросите на трудовите ресурси и тяхното използване. Понякога те се премиряват с нарушенията които се извършват. Отдела и бюро не подпомагат достатъчно изпълнения на ОНС и ГНС в преценките, какви са действителните нужди от работна ръка за различните предприятия, колко може да се задоволят нуждите от свободна такава в града. Не предлагат своевременно пред ИК да се търси административна отговорност от ръководствата на предприятията, които безогледно привличат трудови ресурси от вън. Последната 1966 г. отдела засили икономическия анализ на състояние и използване на трудовите ресурси и предлага своевременно мероприятия за

отстраняване на слабости, което трябва да продължава и напред.

ИК на ГНС не се занимава с тези въпроси, не следи отблизо какво е движението на различните контингенти трудови ресурси, не е възкителен към ръководствата на предприятията. В перспектива въпроси от подобен род трябва по-често да намират място в дневния ред на заседанията на Изпълкома.

Във връзка с приложението на новата система на ръководство партийните и стопански ръководства следва да имат в предвид, че няма да отслабнат мерките за регулиране на работната сила. Предприятията ще имат самостоятелност до толкова, доколкото не се противоречи за решаване социалните проблеми в движението и използването на трудовите ресурси, въпроса за рационалното използване труда на жените, младежите, трудоустройването, разпределението на кадрите и др.

Възможно е материалната заинтересованост да подтикне някои ръководства да не приемат на работа трудоустрени, младежи отпадащи от учебните заведения, незасти домакини и др., тъй като много по-изгодно е да вземат квалифицирани работници. Партийните и стопанските ръководства не бива да допускат в никакъв случай това, защото тия хора според възможностите си трябва да участвуват в материалното производство. И при новата система ще има план за организирано набиране, разпределение и използване на трудовите ресурси. Без регулиращата роля на ОНС и ГНС ще се решат социалните въпроси за най-целесъобразното използване на незаетата работна сила.

Пред Градския комитет на Партията въпроса за трудовата заетост на населението в града е стоял винаги с необходимата загриженост. През последните години бюрото е обсъждало няколко пъти този въпрос, повече във връзка със заетостта на жените. В това отношение стопанския отдел на ГК, неговия заведущ др. Мария Тодоров и секретаря др. Круето Шекеров трябва да оказват помощ на партийните организации за преодоляване слабостите по голямото текучество сред работната сила, в засилването на икономическия анализ по рационалното използване на трудовите ресурси.

Партийните комитети и организации несистемно се занимават с въпросите на работната сила в рамките на даденото предприятие. Вина за това има ГК на Партията, че малко е поставял тия въпроси на тяхното внимание и не е изисквал те да се занимават с тях.

Считаме, че линията провеждана от ОК и ГК на Партията, относно развитието на производителните сили на града е била правилна

и е в унисон с указанията на Осмия и Девети конгреси на Партията. Отначало по пътя на реконструкцията и разширяването на съществуващите предприятия, последните години и в строителството на нови такива през годините на IV-та петилетка постигнахме 94% увеличение на обема на производството, с което в най-общи линии осигурявахме работа на трудещите се, които търсят приложение на своя труд. Провеждането на тази линия се потвърждава от факта, че в промишлеността, строителството, транспорта и търговията през IV-та петилетка бяха приети допълнително на работа 13,039 работници и работнички.

По решение на бюрото се създаде промк. "Проста" в който сега работят над 800 жени. В цеха за ширпотреба на зав. "П. Караминчев" - 350 жени, в ДП "Арда" се приеха допълнително 350 жени, ТПК "Прогрес" - се разшири картонажния и печатарски отдели, създаде се отдел за бебешка конфекция, с което се осигури работа за над 200 жени. С помощта на ОК на БКП се създаде ново предприятие за топлизмервателни уреди в което се присъха на работа над 100 жени, а с построяването на новата му база в него ще работят над 800 жени. Бюрото на ЦК на БКП си дава ясна сметка, че това което е направено съвсем не е достатъчно. В тая насока работата трябва да продължи и в бъдеще.

Искаме да съобщим на пленума, че в резултат на усилията на ОК и ЦК на БКП, на ОНС и ИНС, в резултат на разбирането което се проявява от ЦК на Партията по нашите нужди, уточнено е с новите разчети по петгодишния план, да станат значителни разширения на съществуващите и изграждането на някои нови предприятия. По специално започва още през 1967 г. разширението на ККЗ "Ив. Димитров", на зав. "Г. Димитров", като се построи тракторен цех за производството на трактор "Дунав-112", завода за моточинни машини, разширението и излизането на чает от производството на нова площадка на зав. "П. Караминчев", на зав. "И. Киров" и "Г. Генев", строителството на завода за измервателна апаратура, на предприятието за съобщителна техника, строителството на цеха за бодове на зав. "Жити", на производствени сгради на "В. Искова" и "Арда", строителството на ново пристанище и др. Всичко това ще даде благоприятно отражение през годината на петата петилетка за по-пълното използване на трудовите ресурси в сферата на материалното производство.

В светлината на разглеждането на въпросите за използването на трудовите ресурси става ясно, че линията на ОК на БКП и ОНС досега да се изнасят някои производства в други населени места е била правилна. През последните няколко години в гр. Бяла, с. Боро Две могили, Ветово, Сливче поле се изнасяха някои производства. Завод "Н. Киров" изгради цех за порцелан в гр. Кубрат, ЛВЗ "В. Коларов" ще организира ремонтен цех на гара Самуил и др. Считаме, че тази линия още по-енергично трябва да се подхване от ръководствата на предприятията, като се набележат производства несвързани с услугите изискващи приложението на слабо квалифицирана мъжка работна сила. За тази цел трябва незабавно да се натовари комисия от органи на ОНС и ГНС (отделите "планов", "труд и работна заплата", "униформно земеделие", "местна промишленост"), която в непродължително време да обходи предприятията и организациите и заедно с ръководствата на същите да се уточнят кои производства могат да се изнасят в окръга. След уточняването на тия въпроси да се внесе предложение в ОНС и се вземат съответни решения.

При съставянето на технико-икономическите обосновки, за изграждането на нови мощности и разширение на съществуващите, следва да се изработят цялостни разчети за необходимата работна сила, схема за набирането и подготовката ѝ и разчет на икономическата ефективност от използването им.

Следва органите на ГНС и ОНС да провеждат по-твърда линия по спазване разпоредбите за привличане ^{само} дефицитни кадри от вън. Тия работници, които са получили жителство до предложение на дадено предприятие при напускането му самоволно да им се отнема. От ОНС и ГНС да се ускори още повече насочването на жените в материалното производство -- в строителството и промишлеността, а партийните и стопански ръководства от предприятията и организациите да полагат системни грижи за подобряване условията на труда, с оглед да се увеличат работните места достъпни за жени.

Пристите нормативи от ОНС за относителния дял на жените към общия брой на заетия персонал и списъка на дефицитните специалности и района от където ще се набират изисква от партийните и стопански ръководства на предприятията и организациите да проявят необходимите разбирания за изпълнението им. На нарушителите да се търси партийна и административна отговорност.

С оглед облекчаване жилищната криза в града и по-рационалното използване на жилищния фонд и работната сила на близко стоящите до града села да се реши въпроса за създаването на микрорайон на гр. Русе. Ръководството на ДАП трябва да вземе мерки за подобряване обществения транспорт по извозването на работниците с прехожване.

Друг съществен проблем, който трябва да намери своето разрешение в близките няколко години е постоянно да се увеличава приема на ученици в проф. техн. у-ща — да станат те основния източник за попълване на необходимата работна сила, а ръководствата на предприятията и организациите да сключат договори с училищата, които да им подготвят необходимите кадри.

От отделите "Труд и работна заплата", бюро за професионално ориентиране, се изисква, да осъществяват по-голям контрол и изискателност по спазване нормативните актове издадени по тия въпроси за регулиране работната сила, за освобождаване определени места за жени.

Считаме, че при условията на новата система на ръководство на народното стопанство, в работата на отделните предприятия ще се засилят стимулите които разкриват вътрешните резерви, което ще се отрази положително на цялостното използване на трудовите ресурси в град Русе.

Уверени сме, че разглеждането на въпроса за трудовите ресурси и как се използват те, ще насочи партийните и стопански ръководства към по-задълбочено разглеждане на процесите, които стават и се набелязват мерки за най-правилното им решаване.

ГРАДСКИ КОМИТЕТ НА БКП -- РУСЕ

Т А Б Л И Ц А

За относителния дял на жените -

ПРЕДПРИЯТИЯ	Брой на целия персонал към 1. XI. 1966 г.	От тях жени	% на же- ните към целия персонал	Норматив на отн. дял жени по ре. ИД на ОНС
<u>Машиностроене</u>				
ДМЗ "Г. Димитров"	5276	1575	29.8	30
Зав. "Н. Киров"	2237	971	43.4	50
Зав. "Жити"	1637	540	33.-	38
ДМЗ "Мелн. машини"	295	45	15.2	19
Зав. за строит. пътни машини	179	27	15.1	18.4
РТС-Русе	133	17	12.8	15
ККЗ "Ив. Димитров"	2533	402	15.9	17.4
ЛВЗ "В. Коларов"	1499	242	16.1	19
Авторемонтно предприятие	253	32	12.6	21
Автор. серв. станции	65	6	9.2	20
Ремонт. пред. на съобщ.	128	60	46.9	50
Завод за топлоизм. уреди	154	55	35.7	36.5
ТПК "Република"	238	40	16.8	20
Промк. "Здр. Чампоев"	366	86	23.5	24.5
<u>Произв. на ел. енергия</u>				
Ел. производство	607	126	20.7	21
Енергоснабдяване	524	95	18.1	18.5
<u>Топливна промишленост</u>				
ДМЗ "Л. Таджер"	441	109	24.7	25
<u>Химическа промишленост</u>				
ДМЗ "П. Караминчев"	1684	873	51.8	53
ДКЗ "Труд"	359	123	34.2	35
Държ. екарисаж	64	16	25.-	30
ДХЗ "Г. Генев"	557	200	35.9	40
<u>Пром. на строит. материали</u>				
ЗСКИ	607	177	29.-	30
Строит. материали	431	14	3.2	4
Драгажен флот	688	35	5.1	5.5
Керамична ф-ка	319	79	24.7	30
<u>Дървообр. промишл.</u>				
Горско стопанство-Русе	125	10	8.-	10
ДМЗ "Бор"	330	72	22.-	34

ДИП "Ал. Атанасов"	607	207	34.-	35
ТПК "Здравец"	279	94	33.6	41
ТПК "Ол. изкуство"	251	61	24.3	28
<u>Текстилна промишл.</u>				
ДИП "В. Пискова"	1117	807	72.2	73
ДИП "Дун. коприна"	817	665	81.4	82
ДИП "Фазан"	814	650	79.8	80
ДИП "Юта"	728	511	70.2	72
Текстилни влакна	145	81	55.9	57
<u>Шивашка промишл.</u>				
ДИП "Арда"	1419	1363	96.-	97
ТПК "Съгласие"	660	480	72.7	73.5
Промк. "Приста"	717	621	86.6	87.4
<u>Кожаро кожух. и обувна</u>				
ДИП "9-ти септември"	537	244	45.4	48
ТПК "Солдарност"	339	96	28.3	30
<u>Полиграф. промишл.</u>				
ДИКП "Дунав"	169	111	65.7	66
<u>Хран. вкус. промишл.</u>				
Хлебна промишленост	625	300	48.-	50
ДКК "Дунавия"	643	297	46.2	80
Булгарплод	504	303	60.1	63
ДЗЗ "Д. Благоев"	1577	528	33.5	35
ДП "Винпром"	219	72	32.9	36
Млекопреработване	354	117	33.-	34
Дунавски риболов	308	14	4.5	6
ДИЗХ "Н. Иванов"	343	110	32.1	33
ДИП "Хр. Ботев"	187	73	39.-	40
ДСП "Родопа"	1335	396	29.7	31
ТПК "Освобождение"	215	138	64.2	66
Българско пиво	22	13	59.1	61
<u>Други отрасли</u>				
Фуражна промишленост	119	45	37.8	39
Лодкостр. работилница	36	2	5.5	6
ОПН "Тих-груд"	234	108	46.1	47
<u>Местна промишл.</u>				
Промк. "Дунав"	437	286	65.4	66
<u>Кооперат. промишл.</u>				
ТПК "Прогрес"	388	323	83.2	84
ТПК "Елхима"	252	107	42.5	50

Транспорт

ДАП - Русе	1567	396	25.3	26.5
Транспред	2634	292	11.8	11.2
Пристанищно у-ние	713	67	9.3	12
Параходство БРП	1319	99	7.5	8
ж.п.район по експлоат.	365	52	14.2	15
Съобщения- Окр.ст.на съоб.	887	448	50.5	51

Жил.ком.предпр.

ТК"Хигиена"	318	205	64.5	69
Маркстрой	323	186	57.6	62
Водоснабдяване	308	45	14.6	15
Комун.услуги	729	351	48.1	54
Жилфонд	218	139	63.7	65

Търговия

ПУТЕ	128	51	39.8	40
Топливо	115	61	53.-	55
Топливо-търг.на едро	8	3	37.5	-
Мототехника	48	24	50.-	55
Мототехник- търг. на едро	13	1	-	-
Ж.П.Столове	41	34	82.-	85
Печатни произведения	103	74	71.8	75
Балкантурист	221	138	62.4	65
ОТП	552	228	41.3	45
Фармаг	446	354	79.4	82
Аптечно управление	253	216	85.4	86
Хранителни стоки	390	295	75.6	77
Здрава храна	747	551	73.8	76

Строителство

СНТС	913	75	8.1	12
Стр.монт.у-ние	254	15	5.9	12
Водострой - Русе	500	27	5.2	10
Градско благоустрояване	193	16	8.2	13.5
ТК"Мир"	327	24	7.4	12.2
Жилищно изграждане	30	10	33.3	34
Проектанска организация	159	71	45.-	50
ВС	509	98	19.2	20
ДОО-Русе	3133	288	9.2	12.3

РЕШЕНИЯ

На пленума на ГК на БКП относно състоянието на трудовите ресурси в гр. Русе и работата на партийните и стопански ръководства по използването им.

След като изслуша доклада на бюрото за състоянието на трудовите ресурси в гр. Русе и работата на партийните и стопански ръководства по тяхното използване и въз основа на направените изказвания, пленумът на ГК на БКП

РЕШИ:

1. Пленумът на ГК на БКП намира, че въпросите на състоянието на трудовите ресурси, движението и раз местването на работници и служители не са стояли в центъра на работата на партийните, профсъюзните и стопански ръководства.

Задължава партийните и стопански ръководства да направят изводи за досегашната си работа по състоянието и перспективите на развитие на трудовите ресурси за отделните предприятия, и какво е текущото състояние на работниците и служителите за 1966 г. Да се обърне внимание по провеждането на практическите мероприятия за привличането на жени в производството, за механизизиране на трудоемките и тежки процеси и облекчаване условията на труда с оглед да се осигури приемането на работа на повече жени.

Системно на партийни събрания или заседания на партийните комитети и бюро да се разглеждат анализи за състоянието на трудовите ресурси в предприятията, на положението на женската работна ръка и набелязват мерки за тяхното стабилизиране.

Срок: 1.V.1967 г.

Отг.: др. Кр. Шекеров, директ., парт. секретари

2. Пленумът обръща внимание на комунистите от ИК на ГНС за това, че допускат приемане на работниците нежители на града, без да се отчетат собствените възможности за задоволяване нуждите от такива на предприятията. Да се извърши проверка във всички предприятия, учреждения и организации и местата предвидени за жени в неспродължителен период от време постепенно да се освободят, като мъжете се устроят на друга подходяща работа, а освободените места се заемат от жени. Срок: 30.VIII.1967 г.

Отг.: др. В. Вълков

3. Да се мотивира предложението до МС, ДПК, в което да се изложат затрудненията по устройването на незастите в производството жени и се направи обосновано искане за изграждането на едно пред-

приятис в косто да се ангажира на работа предимно женска работна сила в размер на 1000-1500 души.

Окръжна планова комисија и ръководствата на предприятията които обосновават необходимостта от разширението на съществуващите предприятия, при разработките да се има предвид развитието на тия отрасли и дейности, в които ще може да се ангажира повече женска работна ръка.

Отг.: др.К.Колчев

4.Пленумът на ГК на БКП намира, че в перспектива основен източник за попълване на предприятията и организациите с квалифицирани работници трябва да бъдат професионално-техническите училища и техникуми. За тази цел отделите "Труд и работна заплата" и "Народна просвета" при ОНС и ГНС съвместно с ръководствата на предприятията да направят анализ на съществуващата мрежа от проф.техн.учи и техникуми и разработят обосновани предложения за потребността и подготовката на квалифицирани кадри.

До края на м.май да се внесе предложение в бюрото на ГК на БКП, какви нови паралелки ще се разкрият в съществуващите проф.техн.учи и техникуми с оглед допълнителното задоволяване нуждите на предприятията от квалифицирани работници.

Отг.: др.Д.Ковачева,Й.Саманджиев и Ховоспин

5.Пленумът на ГК на БКП обръща вниманиe на партийните и стопански ръководства на предприятията от промишлеността, строителството, транспорта и търговията за недостатъчната работа по организирането на различните курсове за квалификация на работниците.

Запълващите да направят проценка на досегашната си работа по квалификацията на кадрите и организират широка мрежа от различни курсове за преквалификация и квалификация на работниците както и школи и курсове за подготовка на работници и работнички, които имат професионална квалификация. За набирание на нови работници в тия курсове да се насочат към свободните от производството жени в града.

Орк: 30.VI.1967 г.

Отг.: парт.секретари и директорите

6.ГНС и ОСНС да осигурят набиранието на повече средства от предприятията и организациите, необходими за строителство на детски градини. Да се направи мотивирано искане пред М-вото на финансите и ДКП за отпускане през 1968 г. или при корекциите на плана в края на I-то 6-месечие, допълнителни средства за строителство на детски заведения.

Отг.: др.М.Луканов и Св.Стрелковски

7.Пленумът предлага на ИК на ГНС заедно с ръководствата на строителните организации, предприятията от промишлеността и транспорта да направят проверка, кои работници са напуснали собствеността

ните заводи, а са получили жителство като дефицитни такива. На тези работници, които през 1966 г. не са работили в предприятието за което са имали разрешение, съгласно разпореджание на МС за стигмализиране на работната сила, да се отнеме жителството.

Срок: 30.III.1967 г.

Отг.: др.В.Вълков, директорите на предприятието

8.С оглед още през настоящата година да се създадат условия за привличане на повече жени на работа, пленумът задължава партийните и стопански ръководства от местната и кооперативна промишленост да проявят инициатива и организират надомно производство за най-различни видове изделия с оглед да се осигури работа най-малко на 300 жени до края на м.юни 1967 г.

Отг.: директ.предс. парт.секр., Тр. Трифонов и Н. Банчев

9.Задължава ОС на ТК до края на 1967 г. да организира самостоятелна кооперация за производство на сувенири, в която изключително да се ангажират на работа жени. ГНС да окаже съдействие при намиране подходящо помещение за работа на кооперацията.

Отг.: др. Тр. Трифонов и Т. Станчев

10.Пленумът на ТК на БКП намира, че от партийните, профсъюзни и комсомолски ръководства, както и от ръководителите на предприятията и организациите трябва да се поведе организирана работа за отстраняване причините, водещи до голямо текучество на работната сила в предприятията и организациите и се набележат мерки за неговото преодоляване. Привличането на работници и специалисти от едно предприятие в друго да става само със съгласието на двете ръководства.

Отг.: директорите и парт.секретари

11.Предлата на ОК на профсъюзите и ОКПО на леката и хранително-вкусова промишленост да проучат опита на текстилните предприятия "1-ви май" - Варна, "В. Коларов" - Габрово и "Ерне Телман" - София за намаляване на нощните смени и в зависимост от нашите условия той да се приложи в работата на текстилните предприятия в гр. Русе.

Срок: 1.V.1967 г.

Отг.: др.Здр.Внчева

12.Партийните, профсъюзни и стопански ръководства на предприятията и организациите, отделите "Труд и работна заплата" към ОС и ГНС да проведат практически мероприятия по изпълнение постановките на МС от 20.I.1967 г. за устройването и проквалификацията на освободените работници. Това размястване да стане организирано. Незабавно да се обхванат в курсове за преквалификация работниците, които се съкращават от дадени отрасли, своевременно да се устройват на друга работа.

Бюрото на ГК на БКП през м. март т. г. да изслуша информация за проведените мероприятия с тази категория работници и как се устройват на нова работа.

Отг.: др. Ю. Шекеров, парт. секр. и директорите

13. Пленумът намира, че на настоящия етап от развитието на производителните сили в града се откриват възможности да се засили работата по изнасяне на производства и дейности несвързани с услугите, но изискващи приложението на по-слабо квалифицирана мъжка работна сила. За тази цел комисия с представители от органи на ОНС и ГНС – отделите "планов", "труд и работна заплата", "местна промишленост", у-ние "земеделие" и ОС на ТПК да обходи предприятията и организациите и заедно с ръководствата на същите да уточнят кои производства и дейности могат да се изнесат в други населени места. След уточняването на тия въпроси да се внесе предложение в ОНС за вземане на съответно решение.

Срок: 30.IV.1967 г.

Отг.: др. Ю. Шекеров

14. Предлага на ИК на ОНС и ГНС да се разработи цялостно въпроса за създаване на микрорайон край гр. Русе от който да се ползува работна сила чрез преходване. След като се проучи и обсъди този въпрос, да се внесе съответно за одобрение в МС.

Срок: 30.III.1967 г.

Отг.: др. В. Вълков

15. Партийното и стопанско ръководство на ДАП-Русе да вземе мерки за подобряване обслужването на населението във върховите моменти. Съвместно с ГНС да се направи искане пред ДСО "Автотранспорт" – София, за отпускане на 15 автобуса, необходими за извозване работниците и служителите, живущи в близките до града села.

Отг.: др. Д. Пантелеев и М. Николов

16. Пленумът на ГК на БКП счита, че в условията на работа на предприятията при новата система на ръководство на народното стопанство, партийните и стопански ръководства трябва да проявяват още по-голяма инициатива, да набележат мерки, които засилват стимулите за разкриване на вътрешните резерви с оглед най-целесъобразното използване труда на работниците и служителите, а също така и за привличане допълнителен брой жени в материалното производство.

ГРАДСКИ КОМИТЕТ НА БКП – РУСЕ